

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.752/2018/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes bíró
Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. december 10.
Az ügy tárgya: lopás büntette
Terhelt(ek): ...
Első fok: Járásbíróság 34.B.260/2015/10. ítélet, 2015. április 22. tárgyalás
Másodfok: Törvényszék 18.Bf.430/2015/8. ítélet, 2016. május 17. nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: terhelt
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Járásbíróság 34.B.260/2015/10. számú ítéletét és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 18.Bf.430/2015/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Debreceni Járásbíróság a 2015. április 22. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 34.B.260/2015/10. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki a 2014. augusztus 13-án (tényállás I. pont) és 2014. október 26-án (tényállás II. pont) elkövetett 2 rendbeli lopás büntetésében [2012. évi C. törvény (Btk.) 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) alpont, (3) bekezdés ba) alpont].
- [2] Ezért őt - halmazati büntetésül mint többszörös visszaesőt - 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélete azzal, hogy feltételes szabadságra nem

bocsátható. Elrendelte egy korábbi ítélettel kiszabott szabadságvesztés végrehajtását és megszüntette egy korábbi ítélettel kiszabott szabadságvesztés kapcsán alkalmazott feltételes szabadságot. Rendelkezett továbbá a polgári jogi igényekről és egyéb járulékos kérdésekről.

- [3] A terheltet korábban a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2012. március 9-én jogerős 27.B.VIII.37147/2011/20. számú ítéletével rongálás büntette miatt - mint különös visszaesőt - 1 év - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte azzal, hogy pártfogó felügyelet alatt áll. A felfüggesztés próbaideje 2015. március 8. napjával telt volna el. Ennek a szabadságvesztésnek a végrehajtását rendelte el a Debreceni Járásbíróság, mert a tényállás I. pontjában megállapított lopást a terhelt 2014. augusztus 13-án és a tényállás II. pontjában megállapított lopást pedig 2014. október 26-án egyaránt a felfüggesztés próbaideje alatt követte el.
- [4] A Budai Központi Kerületi Bíróság - a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.XI.9213/2013/12. számú ítélete folytán 2013. október 2-án jogerőre emelkedett - 19.B.XI.2129/2012/33. számú ítéletével a terheltet a 2011. május 17. és 2011. október 24. napja között elkövetett több rendbeli lopás és több rendbeli csalás miatt - mint különös visszaesőt - 3 év 6 hónap börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztésből 2014. június 12-én feltételes szabadságra bocsátották, míg azt enélkül 2015. április 27-én töltötte volna ki, így a feltételes szabadság 2015. június 11. napjával telt volna el. Ezt a feltételes szabadságot szüntette meg a Debreceni Járásbíróság, mert a terhelt a tényállás I. pontjában megállapított lopást 2014. augusztus 13-án és a tényállás II. pontjában megállapított lopást 2014. október 26-án egyaránt a feltételes szabadság próbaideje alatt követte el.
- [5] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a 2016. május 17. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 18.Bf.430/2015/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta annyiban, hogy a polgári jogi igényekre vonatkozó rendelkezéseket korrigálta, egyebekben helybenhagyta.

II.

1.

- [6] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt nyújtott be - utóbb az észrevételében kiegészített - felülvizsgálati indítványt a bűncselekmény törvénysértő minősítése folytán törvénysértő büntetés kiszabása, az ügyek kötelező egyesítésének elmaradása, valamint arra nem illetékes ügyészség vádemelése miatt, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, és az ügyek egyesítése mellett új eljárásra utasítás érdekében.
- [7] A felülvizsgálati indítvány szerint törvénysértő az üzletszerűség megállapítása, mert két cselekmény alapján a rendszeres haszonszerzés nem állapítható meg, kivéve, ha a bíróság figyelembe veszi a folyamatban lévő ügyeket. A téves minősítés folytán a bíróságok törvénysértő büntetést szabtak ki. Enyhítő körülményként pedig nem vették figyelembe a 2011-től meglévő pajzsmirigy betegségét.
- [8] A terhelt kifogásolta továbbá, hogy kérése ellenére a nyomozó hatóság, majd az elsőfokú bíróság nem egyesítette a város 1-ben és város 2-ben párhuzamosan folyamatban volt büntetőügyeit. Ez számára hátrányt eredményezett, amit nem ellensúlyoz az összbüntetésbe foglalás. Az egyesítés elmaradása Alaptörvény-ellenes és sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményét is.

2.

- [9] A Legfőbb Ügyészség a BF.773/2018/1. számú átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

- [10] Álláspontja szerint a cselekmények üzletszerűen elkövetettkénti minősítése törvényes. Az üzletszerűség akár egy bűncselekmény esetén is minősítő körülmény lehet. Emellett a terhelt a fentebb elsőként feltüntetett ítéletben lopások és csalások miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének a próbaideje, illetve az utóbb rögzített ítéletben elbírált más vagyon elleni bűncselekmény (rongálás) miatt kiszabott szabadságvesztés kapcsán alkalmazott feltételes szabadság alatt követte el a lopásokat. Ezt meghaladóan a másodfokú bíróság az üzletszerűség kapcsán megállapította, hogy a rendszeres haszonszerzési célzatra a terhelt beismert vallomásai alapján is egyértelmű következtetés vonható. E részében tehát a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [11] A felülvizsgálati indítvány egyebekben a törvényben kizárt. Az egyesítés elmaradása nem felülvizsgálati ok, mert nem tartozik a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdésében nevesített, a felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértések körébe. Az egyesítés [korábbi Be. 72. § (2)-(3) bekezdés] csak törvényi lehetőség és nem törvényi kötelezettség, hiánya nem jogsértés. A pajzsmirigybetegség tényét pedig nem tartalmazza a kötelezően irányadó [korábbi Be. 423. § (1) bekezdés] tényállás.
- [12] A Legfőbb Ügyészség feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértést sem észlelt, ezért a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta.
- 3.
- [13] A terhelt védője a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára nem tett észrevételt.
- [14] A terhelt az észrevételében alapvetően fenntartotta a felülvizsgálati indítványában foglaltakat. További érvként állította, hogy esetében az egyesítés a korábbi Be. 265. § (2) bekezdése alapján kötelező volt, mert az ügyeket a próbára bocsátás próbaideje alatt elkövetett bűncselekmény esetén egyesíteni kell. Ő pedig a fentebb részletezett korábbi elítélései folytán részben a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaideje alatt, részben pedig a feltételes szabadság tartam alatt követte el a terhére rótt lopásokat. A pajzsmirigybetegségét pedig más ítéleteiben már megállapították.
- [15] A terhelt azt is állította, hogy a Debreceni Járási Ügyészség nem volt illetékes a vádemelésre, mert arra a nyomozás során előbb intézkedő ügyészségként a Budapesti XIV. Kerületi Ügyészségnek volt illetékessége [korábbi Be. 30. § (2) bekezdés].
- III.**
- [16] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- 1.
- [17] A terhelt felülvizsgálati indítványa 2018. május 28. napján érkezett a Kúriára. Időközben - 2018. július 1. napjával - azonban hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.). A Kúria a 2018. július 1-je előtt érkezett

felülvizsgálati indítványt a Be. alapján bírálta el, tekintettel arra, hogy a Be. 868. § (1) bekezdésében meghatározott átmeneti rendelkezés szerint az új törvény rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.

2.

[18] A terhelt szerint törvénysértő az üzletszerű elkövetés megállapítása.

2.1.

[19] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

[20] Ezen nem változtatott az új büntetőeljárási törvény. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen [Be. 648. § a) pont] felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) alpont].

2.2.

[21] Üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik [Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont].

[22] A terhelt a tényállás I. pontjában megállapított lopást 130.000 forint értékre 2014. augusztus 13-án, a tényállás II. pontjában rögzített lopást 300.000 forint értékre 2014. október 26-án követte el.

[23] Az elsőfokú bíróság az ítéletében nem indokolta meg az üzletszerű elkövetés megállapítását, és még annak törvényhelyére sem utalt. A másodfokú bíróság - a törvényi fogalom rögzítését követően az konkrét üggyhez kapcsolódóan csupán annyit állapított meg, hogy akár már két cselekmény elkövetéséből is levonható a következtetés az elkövető rendszeres haszonszerzésre törekvésére. A jelen ügyben pedig a terhelt beismerő vallomásai alapján egyértelmű következtetés vonható le a rendszeres haszonszerzési célzatra (másodfokú ítélet 3. oldal 7. bekezdés).

[24] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III.a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha - többek között - a bűncselekmény minősítése tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

[25] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában utalt Be. 608. § (1) bekezdésében viszont már nem szerepel a felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértések mint felülvizsgálati okok között az indokolási kötelezettség - többek között a bűncselekmény minősítése tekintetben történt - megszegése.

[26] Amint azonban arra fentebb már utalás történt, továbbra is felülvizsgálati ok, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) alpont]. Ezért a Kúria megvizsgálta, hogy a terheltnek felrótt bűncselekmények valóban üzletszerűen elkövetettnek minősülnek-e.

2.3.

- [27] Az üzletszerűség kétségtelenül megállapítható a cselekmények csekélyebb száma, vagy akár egy bűncselekmény elkövetése alapján is, ha az elkövető rendszeres haszonszerzésre törekszik, még akkor is, ha ténylegesen nem jutott vagyoni előnyhöz {BH 2011.33. [30]}.
- [28] Az üzletszerű elkövetést a magyar büntetőjogban először az 1878. évi V. törvénycikk (1. Btk.) szabályozta, midőn az „üzletszerűleg” elkövetett orgazdaságot súlyosabban rendelte büntetni (372. §), hozzátéve, hogy üzletszerűségről még nem szólt a törvényjavaslat, így annak indokolása nem igazítana el.
- [29] Az üzletszerű elkövetés kiterjesztése később szakaszosan történt. Kiemelendő ebből az időszakból a kerítést (46. §) és a lopást (49. § 3. pont) minősített esetként szabályozó 1908. évi XXXVI. törvénycikk (1. Bn.), azért is, mert a törvényjavaslat 45. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint: „nem szükséges hozzá más, mint hogy a büntettes eljárásából, cselekményei elkövetési módjából, eszközeiből kitűnjék a tervszerű ismétlési szándék és a nyereszkeskedési célzat, mely a társadalomra a legnagyobb veszélyt rejti magában”.
- [30] A korabeli Kúria ítélezési gyakorlata a következőképpen írta körül az üzletszerűséget:
„Nem a haszon jelentékeny volta és a megélhetés teszi üzletszerűvé a kerítést, hanem az állandó akarat kerítő cselekményeknek abból a célból való gyakori elkövetésére, hogy az keresetforrásként jövedelmezzen” (648. elvi határozat 1915-ből),
„Az üzletszerűség megállapítását az a körülmény, hogy a vádlottakat - akiknek szándéka a bűncselekmény ismétlésére irányult - csak egy cselekményben mondták ki bűnösnek, nem zárja ki” (717. elvi határozat 1921-ből),
- [31] „Adócsalás büntetténél az elkövetési idő hosszabb tartamából, az eseteknek megismétlődő nagyobb számából, a megrövidített adó nagyobb összegéből az üzletszerűsége okszerűen lehet következtetni” (1034. elvi határozat 1938-ból).
- [32] Nem lehet kétséges, hogy az ítélezési gyakorlat alapján fogalmazta meg az 1961. évi V. törvény (2. Btk.) 114. §-ának értelmező rendelkezése, hogy: „üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik”.
- [33] Ehhez képest már nem hozott újdonságot az 1978. évi IV. törvény (3. Btk. - korábbi Btk.) 137. § 9. pontjának értelmező rendelkezése, mivel mindössze beiktatta az „ugyanolyan vagy” kitételt („üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik”), hiszen a „hasonló” nyilvánvalóan felöleli az „ugyanolyan” bűncselekményt is.
- [34] A 2012. évi C. törvény (4. Btk. - hatályos Btk.) 459. § (1) bekezdés 28. pontja az üzletszerűséget szó szerint azonosan értelmezi a 3. Btk.-val. Törvényi változás tehát évtizedek óta nincs, és ehhez képest állandósult az ítélezési gyakorlat is.

2.4.

- [35] Az üzletszerűségnek két konjunktív (együttes, együttható) feltétele van: egyrészt az, hogy ugyanolyan, azaz egyazon törvényi tényállásba illeszkedő vagy - a 37. Bkv értelmezésében kibontva - hasonló bűncselekmények elkövetése (tárgyi oldal) révén az elkövető rendszeres haszonszerzésre törekszik (alanyi oldal).
- [36] Az vitán felül áll, hogy önmagában a több bűncselekmény elkövetése még nem alapozza meg az üzletszerűséget, ha a rendszeres haszonszerzésre törekvés nem állapítható meg (BH 2010.238.). Az is egyértelmű, hogy a rendszeres haszonszerzésre törekvésnek nem feltétele, hogy az elkövető ténylegesen hozzá is jusson a haszonhoz, elegendő az erre irányuló törekvés (lásd hatályos és korábbi Btk. törvényjavaslatainak indokolásai).
- [37] Kiemelendő ugyanakkor, hogy az - esetenként nehezebben megfogható - alanyi oldalon a rendszeres haszonszerzésre törekvésen túl a törvény más feltételt nem támaszt. Így legalábbis a minősítés kapcsán nincs meghatározó jelentősége pl. a haszon mértékének, vagy az esetleges bűnöző életvitellel való összefüggésnek, ám ezek a körülmények következtetési alapul szolgálhatnak a megállapítása során (EBH 2013. B.18.).
- [38] Miután az indítványból - közvetve - az olvasható ki, hogy az elkövetések alkalmi jellegére, egymáshoz képest időbeli távolságukra és a bűnöző életformára berendezkedettség hiányára hivatkozott, a Kúria az ítélkezési gyakorlat által kimunkált szempontokra utal:
- az üzletszerűség a rendszeres haszonszerzésre irányuló bűnözés, mint életforma ellen kíván fokozott védelmet nyújtani (ld. korábbi Btk. törvényjavaslatának miniszteri indokolása), de ez nem jelenti azt, hogy a bűncselekmények elkövetése az elkövető egyetlen vagy legalább fő jövedelemforrása legyen. Megállapítható az üzletszerűség, ha ezáltal rendszeres mellékkeresetet - a tartósság célzatával folytatva - kíván elérni jövedelemszerzés vagy a jövedelem gyarapítása érdekében (ld. 2. Btk. és korábbi Btk. törvényjavaslatainak miniszteri indokolása, BJD 1547.), sőt a rendszeres haszonszerzésre törekvés az elkövető bűnözői életvitelére vont következtetés nélkül is megállapítható (BH 2006.6.),
 - az üzletszerűség az esetek legnagyobb részében a bűncselekmények sorozatos megvalósítása útján valósul meg (BH 1981.138.), és nincs alap az üzletszerűség megállapítására, ha az elkövetés alkalomszerű (BJD 3749., BH 2009.228.),
 - az üzletszerűség esetében, szemben a folytatólagossággal, nem a „rövid időközönkénti” elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége, így az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös (BH 2011.160.). Megállapíthatóságát a bűncselekmények egymástól viszonylag távol eső ismétlődése önmagában még nem zárja ki (EBH 2006.1490.).

2.5.

- [39] A jelen ügyben szóba sem kerülhet, hogy a terhelt alkalomszerűen

cselekedett volna. Az irányadó történeti tényállásból kitűnően ugyanis maga a terhelt teremtette meg az I. és II. pontbeli elkövetések alapját, mégpedig igencsak célratörő módon, hiszen mindkét esetben üzletből lopott el alkalmanként egy-egy mobiltelefont, ami egyértelmű felismerhetőséggel jogtalan haszonszerzésre irányult.

- [40] A terhelt tehát 2014. augusztus 13-án és 2014. október 26-án, azaz nem jelentős időeltéréssel követte el a felrótt cselekményeket, és pedig egyaránt üzletből, mondhatni kényelmi ingóságokat elvéve. Az sem téveszthető szem előtt, hogy a terhelt mindkét korábbi elítélésére vagyon elleni bűncselekmények miatt került sor. A jelen felülvizsgálat tárgyát képező bűncselekményeket pedig a rongálás büntette miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaideje alatt, továbbá a több rendbeli lopás büntette, több rendbeli csalás büntette és csalás vétsége miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása kapcsán alkalmazott feltételes szabadság alatt követte el, mindkét esetben egyaránt mint különös visszaeső. Ugyanis a vagyon elleni bűncselekmények ugyanis a különös visszaesés megállapítása szempontjából - a Btk. 383. § d) pont db) alpontja alapján - a XXXVI. fejezet alkalmazásában hasonló jellegű bűncselekmények.
- [41] Megállapítható tehát, hogy a terhelt - egyébiránt bűnöző életvitelre berendezkedve - rövid időközben, kifejezetten általa keresett és teremtett alkalmak során keresetforrásként követte el ismétlődően is a két lopást.
- [42] Ezáltal oda jutunk, amit a korabeli Kúria már leszögezett, s annak mintájára megállapítható: az állandó alkalomkerítő cselekményeknek abból a célból való gyakori elkövetése teszi azt üzletszerűvé, hogy az keresetforrásként jövedelmezzen.
- [43] Ily módon a terhelt felülvizsgálati indítványa az üzletszerű elkövetés megállapítását sérelmező részében nem alapos.
- 3.
- [44] A terhelt szerint a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki a bíróság.
- [45] A Be. már ismertetett 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) alpontjának szabályozása megegyezik a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulatában foglaltakkal. Ekként alkalmazhatóak az adott körben korábban kimunkált döntések.
- [46] A kiszabott büntetés önmagában nem támadható. Erre nézve az ítélkezési gyakorlat következetes. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértés nincs, a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A 2018. július 1. napja utáni helyzetben ugyanez értendő a 2017. évi XC. törvény 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) alpontjára.
- [47] Továbbá a kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és esne felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntető anyagi jogi törvény valamely mérlegelést nem tűrő, azaz parancsoló jellegű rendelkezésébe ütközve volna a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.).

Ilyen törvénysértésre a terhelt nem hivatkozott, s ilyen törvénysértést a Kúria sem észlelt.

- [48] Miután a terhelt az indítványában a pajzsmirigybetegeységének figyelmen kívül hagyását is sérelmezte, leszögezendő, hogy a büntetéskiszabás sem képezheti önmagában a felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III. - korábbi hivatkozások aktualizálásával).
- [49] Amint a Legfőbb Ügyészség helytállóan jelezte, a terhelt pajzsmirigybetegeységének nincs tényállásbeli alapja, márpedig a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés] és e tényállás a felülvizsgálati indítványban nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés].
- [50] A felülvizsgálati indítvány tehát a büntetés kiszabását sérelmező részében a törvényben kizárt. 4.
- [51] A terhelt szerint a párhuzamosan folyt büntetőügyei egyesítésének elmaradása is törvénysértő.
- [52] Az egyesítés elmaradása az eljárás nyomozási szakaszában a felülvizsgálat szempontjából közömbös, mert felülvizsgálatnak a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértésekre hivatkozással nincs helye. Ez következik mind a korábbi Be. 416. §-ából, mind a Be. 648-649. §-ából.
- [53] A korábbi Be. 72. § (2) bekezdése alapján egyesíteni lehet azokat az ügyeket, amelyek együttes elbírálása az eljárás tárgyára vagy az eljárásban részt vevő személyekre tekintettel, illetve egyéb okból célszerű.
- [54] Ez nem változott az új büntetőeljárási törvényben sem. A bíróság a vádemelés után, az ügyészség és a nyomozó hatóság a nyomozás során egyesítheti az eljárás azonos szakaszában folyamatban lévő ügyeket, ha azok együttes elbírálása - különösen az eljárás tárgyára vagy a büntetőeljárásban részt vevő személyekre tekintettel - célszerű [Be. 146. § (1) bekezdés].
- [55] A büntetőügyek egyesítése általában csupán eljárási lehetőség (lásd: „egyesíteni lehet”; „egyesítheti”) az ügyek célszerűségi alapon történő együttes elbírálásához, amiről az eljáró hatóság a szabad belátása alapján dönt. Az egyesítés, vagy annak elmaradása önmagában eljárási szabálysértést nem valósít meg, s ezért az felülvizsgálati indítvánnyal sem támadható. Még akkor sem, ha az alapügyben ez (értsd egyesítés) iránt előterjesztett indítványról az arra jogosult - akármely okból - nem határozott.
- [56] Mivel pedig az egyesítés nem szerepel a feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértések között, az egyesítés, avagy annak elmaradása érdemi felülvizsgálathoz nem vezethet.
- [57] Az egyesítés kizárólag próbára bocsátással kapcsolatosan kötelező [korábbi Be. 265. § (2) bekezdés, Be. 486. § (1) bekezdés]. A terhelt - miután a büntetéskiszabást próbaidőre elhalasztó próbára bocsátására nem került sor [Btk. 65. § (1) bekezdés] - fogalmi tévedéssel hivatkozik arra, hogy ez a szabály alkalmazandó a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése és a feltételes szabadság próbaideje alatti elkövetésre is.
- [58] A felülvizsgálati indítvány tehát ezen részében is a törvényben kizárt indítvány. 5.
- [59] A terhelt azt állította, hogy a Debreceni Járási Ügyészség nem volt illetékes a vádemelésre, mert arra a nyomozás során előbb intézkedő ügyészségként a Budapesti XIV. Kerületi Ügyészségnek volt

illetékessége [korábbi Be. 30. § (2) bekezdés].

- [60] A Kúria ezt az érvelést sem találta alaposnak.
- [61] A terhelt felülvizsgálati indítványából is kitűnik, hogy a nyomozás során áttétel történt. Egyebekben pedig az ügyészség hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik [korábbi Be. 30. § (1) bekezdés 1. mondat].
- [62] Az ügyészség hatáskörét és illetékességét jogszabályban vagy a legfőbb ügyész normatív utasításában meghatározott esetek kivételével annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik [Be. 29. § (1) bekezdés].
- [63] A Debreceni Járásbíróság illetékessége pedig kétségtelenül megállapítható, mert ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek a területén a bűncselekményt elkövették [korábbi Be. 17. § (1) bekezdés 1. mondat, Be. 21. § (1) bekezdés 1. mondat], és a terhelt a bűncselekményeket egyaránt Debrecenben követte el. Következésképpen a Debreceni Járási Ügyészség illetékes volt a vádemelésre.
- [64] Egyébiránt a vádemelésre jogosult ügyészségekre vonatkozó illetékességi szabályok esetleges megsértése - miként a korábbi Be. hatálya alatt - továbbra sem szerepel a felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértések között.
- [65] Ezért e részében a felülvizsgálati indítvány ugyancsak a törvényben kizárt indítvány.

6.

- [66] A Kúria a Be. 656. § (3) bekezdése alapján hivatalból elvégzett vizsgálata során hatályon kívül helyezést megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést nem észlelt.

Az indítvány elvi tartalma

- [67] A bűncselekmények üzletszerű minősítésével a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetés kiszabására került sor. A nyomozás során az ügyek egyesítése törvénysértően maradt el. Az ügyben arra nem illetékes ügyészség emelt vádat.

A döntés elvi tartalma

- [68] A felülvizsgálati indítvány nem alapos. A bűncselekmények üzletszerű minősítése törvényes. Erre is tekintettel törvénysértő büntetés kiszabására nem került sor.

I. Az állandó alkalomkerítő cselekményeknek abból a célból való gyakori elkövetése teszi azt üzletszerűvé, hogy az keresetforrásként jövedelmezzen. Ezért az üzletszerű minősítés törvényes, ha a vagyoni elleni bűncselekmények miatt korábban különös visszaesőként kétszer is szabadságvesztésre ítélt terhelt egyfelől a végrehajtás felfüggesztésének, másfelől a feltételes szabadság próbaideje alatt hozzávetőlegesen két hónap időközben két üzletben követ el lopást.

II. A büntetőügyek egyesítése általában csupán eljárási lehetőség az ügyek célszerűségi alapon történő együttes elbírálásához, amiről az eljáró hatóság a szabad belátása alapján dönt. Az egyesítés indítvány ellenére történő elmaradása eljárási szabálysértést nem valósít meg, s ezért az felülvizsgálati indítvánnyal sem támadható. Még akkor sem, ha az alapügybeli egyesítési indítványról az arra jogosult - akármely okból - nem határozott.

III. A vádemelésre jogosult ügyészségekre vonatkozó illetékességi szabályok esetleges megsértése -

miként a korábbi Be. hatálya alatt - továbbra sem szerepel a felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértések között.

Záró rész

- [69] A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva - a terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a megtámadott határozatot nem ügydöntő végzéssel hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].
- [70] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2018. december 10.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

dr. Németh-Szebeni Zsófia
jogi ügyintéző